

UCHWAŁA Nr XXXIII/233/22

RADY GMINY KIWITY

z dnia 28 kwietnia 2022 r.

**w sprawie zaopiniowania projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody
„Mokradła Żegockie”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r, poz. 559) oraz art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.), uchwała się co następuje:

- § 1. Opiniuje się pozytywnie przedstawiony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mokradła Żegockie”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kiwity.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady Gminy

Rafał Wojczulanio

ZARZĄDZENIE

REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W OLSZTYNIE

z dnia .....20... r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mokradła Żegockie”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz.1098, 1718 i z 2022 r. poz.84) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Mokradła Żegockie”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie populacji gniazdujących, przelotnych i zalatujących ptaków wodno-błotnych; naturalnych nieleśnych zbiorowisk roślinnych (zbiorowisk szuwarowych, turzycowisk); walorów krajobrazowych.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

1) występowanie obszaru wodno-błotnego, tworzącego dynamiczny układ ekologiczny, na który składa się zespół roślinności szuwarowej, błotnej, ziołoroślowej oraz w mniejszym stopniu wodnej, stanowiącej odpowiednie warunki do eksploatacji przez awifaunę, herpetofaunę oraz wzbogacające ich skład cenozy pozostałych ugrupowań faunistycznych, połączonych relacjami troficznymi. Biotop Mokradel Żegockich dopełniają seminaturalne zbiorowiska łąkowe, otoczone użytkami rolniczymi, na których prowadzony jest wypas oraz uprawa;

2) występowanie w rezerwacie 36 gatunków lęgowych ptaków, w tym głównie ptaków wodno-błotnych, z których 17 gatunków jest objętych całkowitą ochroną gatunkową, 1 częściową i 4 gatunki łowne. Siedem gatunków ptaków objętych jest ochroną na mocy Dyrektywy Ptasiej: błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, bąk *Botaurus stellaris*, czapla biała *Egretta alba*, gąsiorek *Lanius collurio*, kropiatka Porzana porzana, zielonka Zapornia parva i żuraw *Grus grus*. Cztery gatunki wymienione są w Czerwonej Liście Ptaków Polski jako zagrożone (EN): czajka *Vanellus vanellus* oraz bliskie zagrożenia (NT): zielonka Zapornia parva, bąk *Botaurus stellaris*, pokląskwa *Saxicola rubetra*. Trzy gatunki o statusie bardzo nielicznych ptaków w Polsce: cyraneczka *Anas crecca*, wąsatka *Panurus biarmicus*, zielonka Zapornia parva; 9 stwierdzonych gatunków lęgowych w rezerwacie posiada status nielicznych: czapla biała *Egretta alba*, czapla siwa *Ardea cinerea*, gęgawa *Anser anser*, kokoszka *Gallinula chloropus*, bąk *Botaurus stellaris*, krakwa *Mareca strepera*, kropiatka Porzana porzana, łabędź niemy *Cygnus olor*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, wodnik *Rallus aquaticus*, i żuraw *Grus grus*;

3) występowanie w rezerwacie kolonii lęgowej czapli białej *Egretta alba* stanowiącej istotną składową (ok. 10 %) wartość lęgowej populacji krajowej tego gatunku, co może być podstawą do stwierdzenia, że rezerwat przyrody „Mokradła Żegockie” może odgrywać znaczącą rolę w krajowym systemie ochrony przyrody.

4) występowanie populacji rozrodzonych 6 gatunków płazów w tym 1 gatunku objętego ochroną na mocy Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: kumak nizinny *Bombina bombina*;

5) występowanie siedliska wymienionego w załączniku 1 Dyrektywy Siedliskowej: 6510

Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);

6) położenie rezerwatu w dużym kompleksie rolnym użytkowanym gospodarczo, o zróżnicowanym stanie własności gruntów, rezerwat tworzą grunty będące własnością prywatną (20,53 ha) oraz państwową (15,92 ha). Właścicielami gruntów prywatnych są w większości rolnicy mieszkający w Żegotach i okolicy, zaś własność państwowa znajduje się w zarządzie

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (14,75 ha), Starosty Lidzbarskiego (0,75 ha - rowy) oraz Gminy Kiwity (0,42 ha - drogi). Własność prywatna jest bardzo rozdrobniona i należy do 26 osób;

7) lokalizacja rezerwatu w bliskim sąsiedztwie drogi powiatowej Jeziorany – Lidzbark Warmiński oraz zabudowań wsi Żegoty;

8) występowanie populacji gatunków inwazyjnych: barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi*, nawłóć kanadyjska *Solidago canadensis*.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji i ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla rezerwatu oraz ich skutków na obszarze rezerwatu przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Zasięg ochrony ścisłej oraz czynnej przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 3 do zarządzenia oraz mapa stanowiąca załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. Na obszarze rezerwatu dopuszcza się prowadzenie działalności rolniczej w postaci koszenia łąk, ziołorośli i turzycowisk oraz wypasu w zakresie i w miejscach określonych w załączniku nr 5 do zarządzenia.

§ 7. Wprowadza się następujące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kiwity, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Kiwity, planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, w części dotyczącej rezerwatu, odnośnie eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych:

1) wpisanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin i planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego rezerwatu, jako obiektu chronionego prawem o zmienionych granicach, z wyznaczonymi obszarami ochrony ścisłej i czynnej oraz wyznaczoną otuliną;

2) wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących niedopuszczenia do zmian form użytkowania terenu, np. przekwalifikowania gruntów ornych na inny typ użytkowania (w obrębie zlewni obszaru wodnobłotnego), oraz niedopuszczenie do lokowania inwestycji mogących znacząco oddziałujących na środowisko (np. chlewnia, ferma drobiu itp.) w zasięgu zlewni bezpośredniej zbiornika Mokradła Żegoćkie.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W OLSZTYNIE

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Olsztynie z dnia ..... 20... r.

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
1.	<p>Eliminacja nierodzimych gatunków zaborczych - obcych gatunków inwazyjnych. Zagrożeniem jest występowanie oraz rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych w rezerwacie, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnowskyi</i> - nawłóć kanadyjska <i>Solidago canadensis</i> <p>Gatunki inwazyjne degradując szatę roślinną, degradują siedliska awifauny.</p>	<p>Eliminacja przed okresem wytwarzania diaspor stanowisk barszczu Sosnowskiego – metodami mechanicznymi, najskuteczniejszą metodą jest wykopywanie z utylizacją; dla nawłóci kanadyjskiej - koszenie</p> <p>Niepozostawianie na obszarze występowania gatunków gleby pozbawionej szaty roślinnej w celu uniemożliwienia wkroczenia na ten grunt gatunków inwazyjnych.</p> <p>Monitorowanie występowania gatunków inwazyjnych</p>
2.	<p>Intensyfikacja rolnictwa, która powoduje wzmożone nawożenie gruntów wokół rezerwatu, w jej wyniku następuje zasilanie rezerwatu spływami bogatymi w biogeny, co skutkuje przyspieszoną eutrofizacją oraz szybszym łądowaniem zbiornika w rezerwacie.</p>	<p>Niedopuszczenie do składowania obornika bezpośrednio na gruncie. Eliminacja źródeł zanieczyszczeń punktowych poprzez eliminację miejsc przechowywania odchodów zwierzęcych (gnojowica, gnojówka obornik) bezpośrednio na gruncie, co powoduje, że powstające z nich odcieki (źródło m.in. biogenów) przedostają się do wód i powodują degradację ekosystemu mokradeł, przyspieszając proces jego łądowacenia.</p> <p>Składowanie odchodów zwierzęcych zgodnie z zaleceniami DOBREJ PRAKTYKI ROLNICZEJ (opracowania IUNG-PIB Puławy na zlec. Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi) w odległości ponad 200 m od granic rezerwatu</p> <p>Wyznaczenie otuliny oraz powiększenie rezerwatu w proponowanym zakresie</p>
3.	<p>Nawożenie /nawozy sztuczne/ w jej wyniku następuje zasilanie rezerwatu spływami bogatymi w biogeny, co skutkuje przyspieszoną eutrofizacją oraz szybszym łądowaniem zbiornika w rezerwacie.</p>	<p>Prowadzenie prac polowych - orka, obsiew równoległe do granic rezerwatu w zasięgu bezpośredniej zlewni rezerwatu (dotyczy bezpośredniej zlewni rezerwatu objętej otuliną rezerwatu, jeżeli zostanie ona wyznaczona niniejszym planem) – w celu ograniczenia wymywania i spływu nawozów do zbiornika (biogenów). Stosowanie zaleceń DOBREJ PRAKTYKI ROLNICZEJ (opracowania IUNG-PIB Puławy na zlec. Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi):</p> <p>– niedopuszczenie do stosowania środków ochrony</p>

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
-----	---	--

		<p>roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych chwastów z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych), po uzgodnieniu z RDOŚ;</p> <p>– niedopuszczenie do stosowania ścieków i osadów ściekowych podczas nawożenia;</p> <p>– dopuszcza się wapnowanie i ograniczone nawożenie azotem (do 60 kg/ha/rok),</p>
4.	<p>Drapieżnictwo - niszczenie lęgów ptaków bytujących na terenie rezerwatu</p>	<p>Redukcja wizona amerykańskiego i lisa, z uwagi na możliwość płoszenia ptaków w rezerwacie podczas odstrzału, zaleca się odłów przy użyciu pułapek klatkowych.</p>
5.	<p>Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja</p> <p>Porzucenie działalności rolnej poprzez zaniechanie koszenia oraz wypasu, skutkowałoby nasileniem procesów sukcesji, rozwojem zakrzaczeń i zadrzewień, zmianą charakteru zlewni, utratą terenów otwartych, zmianą w zespołach awifauny.</p>	<p>Koszenie łąk i wypas – niedopuszczenie do sukcesji naturalnej powodującej utratę terenów otwartych; utrzymywanie otwartego terenu jako żerowiska oraz miejsca lęgowe dla niektórych gatunków (czajka, gęgawa).</p> <p>Konieczne jest cykliczne monitorowanie rozwoju łożowisk w rezerwacie (raz na trzy lata) i w przypadku obserwacji rozrostu wierzb powyżej 10% powierzchni w rezerwacie (obecnie wynosi 5,3%), konieczna jest redukcja do stanu obecnego.</p>
6.	<p>Wędkarstwo, kłusownictwo z użyciem połowowych narzędzi stawnych</p> <p>Połowy wędkarskie zwiększają presję na populacje lęgowe ptaków wodno-błotnych rezerwatu. Przebywanie wędkarzy przy potencjalnie dostępnym dla nich, wschodnim brzegu zbiornika lub przemieszczanie się przy użyciu jednostek pływających (np. łódka, ponton, kajak) w sezonie lęgowym może powodować płoszenie czapli białych w kolonii oraz innych gatunków lęgnących się w tej strefie szuwarów w rejonie zbiornika (m.in. błotniak stawowy, gęgawy, cyraneczki). Płoszenie może znacząco zmniejszyć skuteczność lęgów tych gatunków a nawet w przypadku czapli białej doprowadzić do porzucenia rezerwatu jako miejsca lęgowego.</p> <p>Rozstawianie sieci będzie bezpośrednim zagrożeniem dla życia perkozów i kaczek nurkujących.</p>	<p>Niedopuszczenie amatorskiego połowu ryb; niedopuszczenie do budowy/odbudowy pomostów umożliwiających swobodne dojście do zbiornika</p>
7.	<p>Zmiana klimatu:</p> <p>- Susze i zmniejszenie opadów</p>	<p>Wyznaczenie i ustanowienie otuliny rezerwatu.</p> <p>Działania ochronne powinny być realizowane zarówno na obszarze rezerwatu (zbiornika) jak i w</p>

Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
-----	---	--

	<p>- Zmiana czynników biotycznych</p> <p>- Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie. Pobór wód powierzchniowych i podziemnych na potrzeby rolnictwa i innych działów gospodarki. Wyschnięcie/Osuszenie zbiornika</p> <p>Zmiana warunków wodnych (w wyniku zmian klimatu bądź innych, bezpośrednich działań antropogenicznych – co będzie miało podobny skutek, niezależnie od genezy presji), tj. przyspieszy proces łądowacenia mokradła. Negatywnie zmieni charakter siedlisk awifauny.</p>	<p>jego zlewni bezpośrednio objętej otuliną (jeżeli zostanie ona wyznaczona niniejszym planem).</p> <p>Utrzymanie łączności hydrologicznej pomiędzy dwiema częściami mokradła poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niedopuszczenie do pobierania wody ze zbiornika do celów gospodarczych (w tym rolniczych) - utrzymania obecnych warunków wodnych niezbędnych dla rozwoju roślinności wodnej, szuwarowej i bagiennej - Niedopuszczenie do zmian w morfologii zbiornika, w szczególności pogłębiania dna lub kształtu linii brzegowej (np. wskutek wykonywania nasypów) z uwagi na zachowanie dogodnych płytkowodnych siedlisk dla awifauny.
8.	<p>Wypalanie traw</p> <p>Wypalanie traw zwiększa ryzyko pożaru w okresie lęgowym w rezerwacie. Przyczynia się do obniżenia ekologicznej jakości gruntów. Pogarsza zdolność retencji, napowietrzenia, ogranicza zdolność jej samooczyszczania z herbicydów i pestycydów, tym samym wpływa niekorzystnie na siedliska ptasie.</p> <p>Edukacja ma na celu podniesienie świadomości na temat zagrożeń i szkodliwości wypalania traw oraz uświadomienia że jest to niedozwolone (Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098): art 124 zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów oraz art. 131 pkt 12 kto wypala łąki, pastwiska, nieużytki, rowy, pasy przydrożne, szlaki kolejowe, trzcinowiska lub szuwary, podlega karze aresztu albo grzywny).</p>	<p>Zwiększenie kontroli policji/edukacja społeczeństwa</p> <p>Tablice informujące o zakazach obowiązujących w rezerwacie</p>
9.	<p>Zmiana sposobu uprawy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zaniechanie / brak koszenia - Restrukturyzacja gospodarstw rolnych - Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem <p>Porzucenie działalności rolnej poprzez zaniechanie koszenia oraz wypasu, skutkowałoby nasileniem procesów sukcesji, rozwojem zakrzaczeń i zadrzewień, zmianą charakteru zlewni, utratą terenów otwartych, zmianą w</p>	<p>Wyznaczenie i ustanowienie otuliny wokół rezerwatu w celu pełniejszego zabezpieczenia przedmiotów ochrony w rezerwacie.</p> <p>Wprowadzenie zapisów w dokumentach planistycznych zapisów dotyczących niedopuszczenia do zmiany form użytkowania terenu w sąsiedztwie zbiornika i jego zlewni, które pogorszyłyby warunki bytowania ornitofauny.</p> <p>Promocja dobrych praktyk rolniczych w zlewni w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do zbiornika, np. orka w poprzek stoku, niedopuszczenie do składowania obornika bez płyty obornikowej,</p>
Lp.	Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych

	<p>zespołach awifauny.</p> <p>Zmiana charakteru użytkowania zlewni bezpośredniej rezerwatu zagraża stabilności siedlisk ptasich</p>	<p>bezpośrednio na gruncie, wprowadzenie biologicznych pasów ochronnych na drodze spływu zanieczyszczeń do zbiornika, ograniczenie (optymalizacja) nawożenia.</p>
10.	<p>Nielegalne pozyskiwanie trzciny powodujące zanik miejsc lęgowych dla awifauny w rezerwacie</p>	<p>Niedopuszczenie koszenia trzciny w rezerwacie. Zwiększenie kontroli rezerwatu przez policję/edukacja społeczeństwa na temat negatywnego wpływu wykaszania trzciny na awifaunę rezerwatu</p>
11.	<p>Odpady, ścieki</p> <p>Dziki wysypiska pogarszają stan siedlisk awifauny</p>	<p>Monitorowanie obszaru rezerwatu oraz częstsze jego kontrole policji pod kątem powstawania nielegalnych miejsc składowania nieczystości (wysypisk) oraz miejsc składowania odpadów w tym obornika w rezerwacie. W przypadku stwierdzenia miejsca składowania odpadów/wysypiska przystąpienie do jego likwidacji.</p>

Mapa obrazująca obszary ochrony ścisłej oraz czynnej w rezerwacie przyrody
„Mokradła Żegockie”

- Granica rezerwatu
- Obszar ochrony ścisłej
- Obszar ochrony czynnej

1:6 000

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych działań wraz ze wskazaniem terminów ich realizacji, zakresu działań i podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie.

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja, termin i zakres działań ochronnych	Podmioty odpowiedzialne
1	Montaż i tablic informacyjnych	2 tablice	Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia. W pierwszym roku obowiązywania planu.	RDOŚ w Olsztynie

2	<p>Usuwanie gatunków inwazyjnych - eliminacja przed okresem wytwarzania diaspor populacji barszczu Sosnowskiego i nawłoci kanadyjskiej – metodami mechanicznym, najskuteczniejszą metodą jest wykopywanie z utylizacją – dotyczy barszczu Sosnowskiego <i>Heracleum sosnowskyi</i>, koszenie w przypadku nawłoci kanadyjskiej <i>Solidago canadensis</i></p>	4,32 ha	<p>Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia.</p> <p>Wykonanie zabiegu w pierwszym I roku obowiązywania planu, w miesiącach IV-V (przed okresem wytworzenia nasion), w tym samym roku zabieg powtórzyć w VII –IX (w miarę potrzeby – w przypadku niestartanego wykonania zabiegu rośliny odtworzą się).</p> <p>Aby zabiegi te były skuteczne, należy powtarzać je corocznie przez kilka kolejnych sezonów (w zależności od kontroli stanu populacji). Skoszone lub wyrwane rośliny oraz ich części powinno się spalać lub w inny sposób utylizować poza obszarem rezerwatu, tak aby nie stwarzały możliwości dalszego rozprzestrzeniania się gatunku. Dopuszczalne metody wykonania zabiegu:</p> <p>a) ręczne wykopywanie z utylizacją (bardzo wysoka skuteczność), przecinanie korzenia poniżej szyi korzeniowej (na głębokości >10 cm od powierzchni ziemi; wymagana precyzja).</p> <p>b) Wykaszanie ze względu na niewielką skuteczność jest dopuszczalne, jednak nie zalecane.</p>	RDOŚ w Olsztynie
---	--	---------	--	------------------

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja, termin i zakres działań ochronnych	Podmioty odpowiedzialne
-----	---------------------------	--------------------------	---	-------------------------

			<p>c) Uzupełnieniem zabiegu jest wprowadzenie wypasu zwierząt hodowlanych (m.in. owiec i kóz, które chętnie jedzą młode liście gatunku)</p> <p>Wykopane osobniki wywieść poza obszar chroniony i spalić.</p> <p>W kolejnym od wykonania zabiegu, należy przeprowadzić wizję terenową, której celem będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena skuteczności eliminacji gatunku, - ustalenie terminu wykonania kolejnego zabiegu, jeżeli zostanie uznane za niezbędne. <p>Przeprowadzić powtórny zabieg usunięcia gatunków inwazyjnych (barszcz Sosnowskiego, nawłóć kanadyjska) – zgodnie z wynikami wizji terenowej po przeprowadzonym zabiegu.</p> <p>Powtórnie ocenić i zabiegi usuwania gatunków inwazyjnych przeprowadzać w miarę potrzeb.</p>	
3	Redukcja wizona amerykańskiego i lisa przez odłów przy użyciu pułapek klatkowych.	188,16 ha	<p>Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia.</p> <p>Przez odłów przy użyciu pułapek klatkowych.</p> <p>Wg potrzeb</p>	Obwód łowicki nr 107
4	Koszenie łąk, ziołorośli, turzycowisk i wypas	10,54 ha	<p>Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia</p> <p>Koszenie: maksymalnie dwa pokosy w ciągu roku – pierwszy pokos w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 15 lipca, drugi pokos w terminie od dnia 15 sierpnia do dnia 31 września, koszenie od środka na zewnątrz, z koniecznością zabrania biomasy.</p> <p>Wypas: sezon pastwiskowy od 20 maja do 15 października, wypas</p>	<p>RDOŚ</p> <p>Olisztyn/Właściciele dzierzawcy gruntów</p>

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja, termin i zakres działań ochronnych	Podmioty odpowiedzialne
			kwaterowy rotacyjny lub wypas wolny zwierząt przy obsadzie do 1,0 DJP/ha.	
5	Monitorowanie rozwoju łożowisk; wycinka dorosłych wierzb i jej odrostów w przypadku wzrostu wierzb do poziomu powyżej 10% powierzchni w rezerwacie	Wg potrzeb	<p>Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia.</p> <p>Konieczne jest cykliczne monitorowanie rozwoju łożowisk w rezerwacie (raz na 3 lata, począwszy od 2 roku obowiązywania planu), w przypadku obserwacji wzrostu wierzb powyżej 10% powierzchni w rezerwacie (obecnie wynosi 5,3%), konieczna jest redukcja do stanu obecnego (5% udziału w powierzchni mokradła).</p> <p>Wykonanie zabiegu przed okresem legowym od 16 października do końca lutego.</p> <p>Dopuszczalna metoda wykonania zabiegu: wycinka nalotów i dorosłych osobników wierzby oraz jej odrostów z powierzchni mokradła (zabieg wycinki należy wykonywać ręcznie, a całą pozyskaną biomasę wynieść poza obszar rezerwatu).</p> <p>Po 5 latach od wykonania zabiegu, należy przeprowadzić wizję terenową, której celem będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocena stanu rezerwatu po przeprowadzonym zabiegu, ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki rozwoju wierzby, - ustalenie terminu wykonania kolejnego zabiegu, jeżeli zostanie uznane to za niezbędne. 	RDOŚ w Olsztynie

6	Zachowanie bezodpływowości obszaru zajętego przez rezerwat i stabilizacja stosunków wodnych na jego terenie poprzez niedopuszczenie do wykonywania jakichkolwiek prac na rowie odwadniającym mokradło w kierunku Symsarny.	2,07 ha,	Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia.	Gmina Kiwity
---	--	----------	---	--------------

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja, termin i zakres działań ochronnych	Podmioty odpowiedzialne
	<p>Utrzymanie łączności hydrologicznej pomiędzy dwoma częściami mokradła w formie naturalnego zagłębienia umożliwiającego naturalny przepływ wody. W tym celu należy zakazać wykonania nasypu w obniżeniu terenowym pomiędzy północną a południową częścią mokradła.</p> <p>Utrzymanie naturalnej morfologii zbiornika poprzez zakaz pogłębienia dna lub/i zmian kształtu jego linii brzegowej.</p>			

7	<p>Informowanie społeczeństwa (edukacja) w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niekorzystnego wpływu lokowania w rezerwacie i jego zlewni oraz otulinie (jeżeli zostanie ona wyznaczona niniejszym planem) składowisk obornika (nawet na zabezpieczonej płycie obornikowej) - sposobu prowadzenia prac polowych takich jak orka i obsiew równoległe do granic zbiornika wodnego (nie prostopadle) w celu ograniczenia wymywania i spływu nawozów (biogenów) do zbiornika) oraz ograniczenia ryzyka eutrofizacji wody; - negatywnych skutków zwiększania deficytów wody - negatywnego wpływu wędkarstwa na populację cennej awifauny - negatywnych skutków budowy/odbudowy pomostów umożliwiających swobodne dojście do 	188,16 ha	<p>Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia. W pierwszym roku obowiązywania planu. Inne formy edukacji w zależności od potrzeb.</p>	RDOŚ w Olsztynie/Gmina Kiwity
---	--	-----------	---	----------------------------------

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja, termin i zakres działań ochronnych	Podmioty odpowiedzialne
-----	---------------------------	--------------------------	---	-------------------------

	<p>zbiornika dla awifauny</p> <ul style="list-style-type: none"> - skutków pobierania wody ze zbiornika do celów gospodarczych (w tym rolniczych) - niekorzystnego wpływu wypalania traw na środowisko przyrodnicze w oparciu o akty prawne takie jak m.in.: ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 poz. 1098) - niekorzystnego wpływu pozyskiwania trzciny z obszaru występowania cennej awifauny - negatywnego wpływu budowania przydomowych oczyszczalni ścieków w technologiach stwarzających ryzyko infiltracji ścieków do gleby i wód gruntowych. <p>Ustawienie tablic informujących o zakazach obowiązujących w rezerwacie</p>			
8	<p>Zwiększenie kontroli w rezerwacie w zakresie przestrzegania zapisów wynikających z aktów prawnych (ustaw /rozporządzeń)</p>	188,16 ha	<p>Zgodnie z załącznikiem nr 4 do zarządzenia - zlewnia rezerwatu/otulina rezerwatu Mokradła Żegockie, jeżeli zostanie ona wyznaczona niniejszym planem</p> <p>Kontrole powinny być wykonywane pod kątem: wypalania traw, pozyskiwania trzciny, pobierania wody ze zbiornika w rezerwacie do celów gospodarczych (w tym rolniczych), przestrzegania zakazu wędkarstwa oraz kłusownictwa, powstawania dzikich wysypisk, odprowadzania ścieków do gleby i wód gruntowych.</p>	Urząd Gminy w Kiwitach/ policja
9	Monitoring ptaków lęgowych	35,89 ha	Monitoringiem powinny być objęte następujące gatunki lęgowe ptaków: bąk <i>Botaurus stellaris</i> błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> brzęczka <i>Locustella luscinioides</i>	RDOŚ w Olsztynie

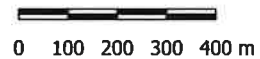
Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja, termin i zakres działań ochronnych	Podmioty odpowiedzialne
			<p> cyraneczka <i>Anas crecca</i> czajka <i>Vanellus vanellus</i> czapla biała <i>Egretta alba</i> czapla siwa <i>Ardea</i> <i>cinerea</i> gęgawa <i>Anser anser</i> kokoszka <i>Gallinula chloropus</i> krakwa <i>Mareca strepera</i> kropiatka Porzana porzana kszyc <i>Gallinago</i> <i>gallinago</i> perkoz dwuczuby <i>Podiceps cistatus</i> perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i> trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i> wążatka <i>Panurus biarmicus</i> wodnik <i>Rallus</i> <i>aquaticus</i> zielonka <i>Zapornia parva</i> żuraw <i>Grus grus</i>. Monitoring obejmujący całą powierzchnię rezerwatu należy prowadzić z częstotliwością co 2-3 lata, terminy i metodykę kontroli należy dostawać do biologii i wymogów ww. gatunków. </p>	

Mapa obrazująca lokalizację działań ochronnych w rezerwacie przyrody „Mokradła Żegockie”

- Granice rezerwatu
- Proponowane granice rezerwatu
- Ustanowienie otuliny
- Obszar monitoringu i usuwania gatunków inwazyjnych
- Redukcja wtórna amerykańskiego i liśa
- Informowanie społeczeństwa (edukacja)
- Zwiększenie kontroli w rezerwacie w zakresie przestrzegania zapisów wynikających z aktów prawnych (ustaw /rozporządzeń)
- Koszenie łąk, ziołorośli, turzycowisk i wypas
- Monitorowanie rozwoju łozowisk; wycinka dorosłych wierzb i jej odrostów w przypadku rozrostu wierzb do poziomu powyżej 10% powierzchni w rezerwacie
- Monitoring ptaków lęgowych.
- Stabilizacja stosunków wodnych na jego terenie - utrzymanie łączności hydrologicznej
- Montaż informacyjnych tablic urzędowych

1:10 500

Mapa obrazująca miejsca, w których może być prowadzona działalność rolnicza.

- Granice rezerwatu
- Obszar rezerwatu udostępniony w celach rolniczych

1:6 000

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2021 r. poz. 1098, 1718 i z 2022 r. poz. 84), zwanej dalej ustawą o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia dla rezerwatu przyrody plan ochrony sporządzony zgodnie z przepisami artykułów 18, 19 i 20 tej ustawy. Plan ochrony sporządza się na okres 20 lat. Projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mokradła Żegockie”, zwany dalej planem ochrony, uwzględnia treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz.U. 2005 nr 94 poz. 794) oraz zakres planu ochrony dla rezerwatu przyrody określony w art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwat przyrody „Mokradła Żegockie” utworzono w 1991 r. zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 października 1991 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1991 r. Nr 38, poz. 273). Obszar rezerwatu obejmował obszar zabagnionych łąk i nieużytków o łącznej powierzchni 33,63 ha, położony w gminie Kiwity w ówczesnym województwie olsztyńskim, oznaczony w ewidencji gruntów obrębu Żegoty jako działki nr 211, 212, 215, 216, 219 - 221, 223, 225, 264, 265, 288, 269, 272 oraz części działek nr 209, 210, 213, 214, 217, 218, 222, 226-235, 243, 251-263, 266, 267, 270i 271. Celem ochrony wg ww Zarządzenia, było zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, miejsc lęgowych i obszaru wypoczynku wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem ptaków wodno-błotnych. Po reformie administracyjnej kraju, utworzeniu województwa warmińsko – mazurskiego, w miejscu województwa olsztyńskiego, w roku 2001 rezerwat przyrody „Mokradła Żegockie” został wymieniony w wykazie rezerwatów przyrody w nowym podziale administracyjnym (Obwieszczenie Wojewody WarmińskoMazurskiego z dnia 3 kwietnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. województwa warmińsko-mazurskiego, Dz. Urz. z 2001 r. Nr 28, poz. 375)). W 2017 roku na mocy Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 31 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Mokradła Żegockie” (Dz. Urz. Woj. Warm. -Maz., z 2017 r. poz. 4254) skorygowano powierzchnie rezerwatu (33,63 ha) oraz zmieniono cel ochrony. Według tego zarządzenia celem ochrony w rezerwacie przyrody „Mokradła Żegockie” jest zachowanie populacji gniazdujących, przelotnych i zalatujących ptaków wodno-błotnych; naturalnych nieleśnych zbiorowisk roślinnych (zbiorowisk szuwarowych, turzycowisk); walorów krajobrazowych.

Rezerwat przyrody „Mokradła Żegockie” położony jest w województwie warmińskomazurskim, w pobliżu wsi Żegoty, na terenie gminy Kiwity, w powiecie lidzbarskim. Stan własności gruntów wchodzących w skład rezerwatu nie był i nie jest jednorodny. Rezerwat tworzą grunty będące własnością prywatną (19,04 ha) oraz państwową (15,54 ha). Właścicielami gruntów prywatnych są w większości rolnicy mieszkający w Żegotach i okolicy, zaś własność państwowa znajduje się w zarządzie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (15,54 ha), Starosty Lidzbarskiego (0,88 ha - rowy) oraz Gminy Kiwity

(0,43 ha - drogi). Własność prywatna jest bardzo rozdrobniona i należy do 26 właścicieli. Weryfikacja stanu własności wykazała, że w minionym okresie (tj. od czasu powołania rezerwatu) wiele działek zmieniło właścicieli. W większości przypadków w skład rezerwatu wchodzi najniższe położone fragmenty działek figurujących jako nieużytki. Zmiany władania gruntami odnotowano w przypadku działek o numerze: 236; 232; 249/4; 252; 250/1; 230; 215; 209; 251; 234; 249/3; 214 – dla tych działek pozyskano wypis z rejestru gruntów (stan na 23.08.2021 roku). Pozostałe działki miały taki sam status jak podany w projekcie planu ochrony rezerwatu „Mokradła Żegockie” na lata 2004 – 2023, jedyna zmiana dotyczyła zmiany zarządu z Agencji Nieruchomości Rolnych (ANR) na Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR), który przejął zadania ANR w 2017 roku.

Wynik obecnych prac wykazały, że łączna powierzchnia działek wchodzących w skład rezerwatu, jest rozbieżna ze stanem podanym w zarządzeniu powołującym rezerwat - 33,63 ha. Jeszcze inną powierzchnię podawał projekt planu ochrony dla rezerwatu Mokradła Żegockie z 2004 roku – tam podano wartość: 34,50 ha), obecnie zweryfikowana powierzchnia wynosi 36,45 ha.

Rezerwat przyrody „Mokradła Żegockie” według rozporządzenia w sprawie określenia rodzaju, typów i podtypów rezerwatu został skalsyfikowany w następujący sposób: rodzaj rezerwatu Faunistyczny (Fn). Ze względu na dominujący przedmiot ochrony jako – Faunistyczny (PFn), podtyp – ptaków (pt). Ze względu na główny typ ekosystemu jako typ – różnych ekosystemów (EE), podtyp – lądowych ekosystemów nieleśnych (ln).

Obszar rezerwatu przyrody „Mokradla Żegockie” znajduje się poza zasięgiem innych obszarowych form ochrony przyrody.

Rezerwat przyrody Mokradła Żegockie jest obszarem wodno-błotnym, mającym znaczenie regionalne, jako środowisko życiowe ptaków wodnych. Podstawą występowania wartości przyrodniczych jest występowanie obszaru wodno-błotnego, tworzącego dynamiczny układ ekologiczny, na który składa się zespół roślinności szuwarowej, błotnej, ziołoroślowej oraz w mniejszym stopniu wodnej, stanowiącej odpowiednie warunki do eksploatacji przez awifaunę, herpetofaunę oraz wzbogacające ich skład cenozy pozostałych ugrupowań faunistycznych, połączonych relacjami troficznymi. Biotop Mokradel Żegockich dopełniają seminaturalne zbiorowiska łąkowe, otoczone użytkami rolniczymi, na których prowadzony jest wypas oraz uprawa. W rezerwacie stwierdzono występowanie 36 gatunków lęgowych ptaków, w tym głównie ptaków wodno-błotnych, z których 17 gatunków jest objętych całkowitą ochroną gatunkową, 1 częściową i 4 gatunki łowne. Siedem gatunków ptaków objętych jest ochroną na mocy Dyrektywy Ptasiej: błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, bąk *Botaurus stellaris*, czapla biała *Egretta alba*, gąsiorek *Lanius collurio*, kropiatka *Porzana porzana*, zielonka *Zapornia parva* i żuraw *Grus grus*. Cztery gatunki wymienione są w Czerwonej Liście Ptaków Polski jako zagrożone (EN): czajka *Vanellus vanellus* oraz bliskie zagrożenia (NT): zielonka *Zapornia parva*, bąk *Botaurus stellaris*, pokląskwa *Saxicola rubetra*. Trzy gatunki o statusie bardzo nielicznych ptaków w Polsce: cyraneczka *Anas crecca*, wąsatka *Panurus biarmicus*, zielonka *Zapornia parva*; 9 stwierdzonych gatunków lęgowych w rezerwacie posiada status nielicznych: czapla biała *Egretta alba*, czapla siwa *Ardea cinerea*,

gęgawa *Anser anser*, kokoszka *Gallinula chloropus*, bąk *Botaurus stellaris*, krakwa *Mareca strepera*, kropiatka *Porzana porzana*, łabędź niemy *Cygnus olor*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, wodnik *Rallus aquaticus* i żuraw *Grus grus*. W rezerwacie znajduje stwierdzono występowanie kolonii lęgowej czapli białej *Egretta alba* stanowiącej istotną składową (ok. 10 %) wartość lęgowej populacji krajowej tego gatunku, co może być podstawą do stwierdzenia, że rezerwat przyrody „Mokradła Żegoćkie” może odgrywać znaczącą rolę w krajowym systemie ochrony przyrody. Ponadto jest miejscem występowania populacji rozrodczych 6 gatunków płazów w tym 1 gatunku objętego ochroną na mocy Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: kumak nizinny *Bombina bombina*. Na jego obszarze wyznaczono płaty siedliska wymienionego w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej: 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). Rezerwat przyrody Mokradła Żegoćkie jest lokalną ostoją różnorodności biologicznej (w którym stwierdzono zróżnicowaną mozaikę mikrohabitatów tworząca warunki rozwoju licznych, różnorodnych gatunków fauny i flory), jest ważnym elementem lokalnego oraz regionalnego korytarza ekologicznego zapewniającego ciągłość w wymianie osobników gatunków fauny, ale również diaspor flory. Jest ważnym lokalnym elementem retencji wodnej i jako taki stanowi element przyczyniający się do niwelowania skutków zmian klimatu, ochrony przeciwpowodziowej, rozkładu opadów i kształtowaniem mikroklimatu oraz żyzności gleby i jej regeneracji. Jest ważnym stymulatorem i donatorem usług ekosystemowych oraz elementem pośrednio oddziałującym korzystnie na naturalne procesy związane z oczyszczaniem powietrza i wody. Odgrywa również korzystną rolę dla prowadzonej w jego zlewni działalności rolniczej, m.in. poprzez obecność populacji licznych gatunków zapylaczy, co w dobie zanikania ich populacji jest szczególnie istotne. Nadto jest nośnikiem wartości krajobrazowych, estetycznych, rekreacyjnych i etycznych dla lokalnej społeczności.

Zróżnicowanie biocenoz rezerwatu Mokradła Żegoćkie jest niewielkie, obszar stanowi mozaikę siedlisk wodnobłotnych w niecce dawnego, osuszonego zbiornika wodnego, wraz z przyległymi od zachodu kompleksami seminaturalnych łąk ekstensywnie użytkowanych o charakterze łąkowym, lęgowym oraz bagiennym – zależnym od zasięgu oddalenia od niecki mokradeł Żegot.

Fizjonomię szaty roślinnej rezerwatu przyrody „Mokradła Żegoćkie” tworzą głównie fitocenozy o największych powierzchniach:

- największą łączną powierzchnię, powyżej 1 ha, miały fitocenozy: szuwaru trzcinowego *Phragmitetum australis* (16,11 ha), pastwisk *Lolio-Cynosuretum* (4,22 ha), turzycy dzióbkwatej *Caricetum rostratae* (2,24 ha), skrzypu bagiennego *Equisetetum fluviatilis* (2,14 ha), rajgrasu wyniosłego *Arrhenatheretum elatioris* (2,06 ha), turzycy błotnej *Caricetum acutiformis* (1,94 ha), łożowisk *Salicetum pentandro-cinereae* (1,93 ha), ziołorośli sitowych *Epilobio - Juncetum effusi* (1,82 ha), rogatka sztywnego *Ceratophylletum demersi* (1,69 ha), łąki rdestowo-ostrożeńiowej *Angelico-Cirsietum oleracei* (1,67 ha), łąki wyczyńcowej *Alopecuretum pratensis* (1,56 ha), mozgowiska *Phalaridetum arundinaceae* (1,30 ha)

- roślinność szuwarowa z klasy Phragmitetea - szuwały łącznie zajmowały powierzchnię 25,33 ha, na którą składał się głównie szuwar trzcinowy *Phragmitetum australis* zajmujący powierzchnię 16,11 ha oraz szuwały turzycowe o łącznej powierzchni 5,99 ha (z czego największe powierzchnie zajmowały płaty zespołów turzycy dzióbkwatej *Caricetum rostratae* 2,24 ha oraz turzycy błotnej *Caricetum acutiformis* 1,94 ha)
- łożowiska spontanicznie rozwijające się w zasięgu szuwarów i w wypłyceńcach lustra wody otwartej – zbiornika, łożowiska *Salicetum pentandro-cinereae* o łącznej powierzchni 1,93 ha i były reprezentowane aż przez 49 płątów.

Pozostałe fitocenozy obecne w rezerwacie, współtworzyły mozaikę roślinności, zajmowały powierzchnie nieprzekraczające 1 ha.

Procesy zachodzące w zasięgu granic rezerwatu przyrody „Mokradła Żegockie” wiążą się bezpośrednio z formami rolnego użytkowania jego zlewni oraz warunkami wodnymi w niecce obszaru wodno-błotnego. Północne i północno-zachodnie użytki rolne przylegające do rezerwatu są objęte wypasem bydła. Poletka pastwisk są wygradzone. Grunty orne pod uprawy (obecnie pszenicy), znajdują się w południowo-zachodniej części zlewni sąsiadującej z rezerwatem (działka 238), uprawy mają charakter intensywny i zmienny. Od zachodu teren eksploatowany jest jako użytki zielone, stanowiące również część rezerwatu (działka 234,235, 236). Wschodnie rubieże rezerwatu, stanowią niewielkie poletka, na których prowadzi się wypas koni (wschodnie obrzeże działki 254), oraz użytkuje jako łąki kośne, stanowią one strefę ekotonową mokradeł. Strefa ta jest ograniczona lokalną drogą szutrową, na wschód od której deniwelacje terenu rosną, a teren jest użytkowany również pod uprawy.

Warunki wodne są kluczowe dla trwania tego obszaru. Wszystkie stwierdzone w obszarze rezerwatu zespoły i zbiorowiska roślinne należą do częstych składników siedlisk wodnych oraz od wód zależnych. Walorem przedmiotowego rezerwatu jest ich zróżnicowanie, dzięki czemu na niewielkiej powierzchni rezerwatu ukształtowało się zróżnicowanie przestrzenne i facjalne mikrohabitatów zbiorowisk wodno-błotnych, atrakcyjnych jako miejsce rozrodu, schronienia i przede wszystkim żerowiska cennej ornito- i herpetofauny.

W rezerwacie „Mokradła Żegockie” zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne dla rezerwatu i określono sposoby ich eliminacji lub ograniczania. Do bezpośrednich, istniejących zagrożeń dla populacji lęgowej w rezerwacie należy zaliczyć presję drapieżników lądowych – lisa, wizona amerykańskiego i kota domowego, które niejednokrotnie obserwowano w rezerwacie. Pozostałe presje antropogeniczne, zdiagnozowane jako zagrożenia, obecnie oddziałują na ekosystem rezerwatu „Mokradła Żegockie” w sposób mieszczący się w zakresie zdolności adaptacyjnych ekosystemu. Stwierdzono niewielkie składowiska odpadów w obszarach graniczących z południowymi i północnymi granicami rezerwatu i nasilenie tego procederu może stanowić zagrożenie dla siedlisk rezerwatu. Najistotniejszymi zagrożeniami dla Mokradeł jest zagrożenie suszą, co wywołuje przyspieszenie jego lądowacenia oraz rozwój populacji gatunków roślin inwazyjnych. Procesy lądowacenia eutroficznego zbiornika Mokradła Żegockie są związane również z intensywnym użytkowaniem rolnym zlewni. Niewykorzystane w produkcji rolniczej substancje biogenne (zawierające związki fosforu) są łatwo eksportowane z

wyższych partii zlewni wraz ze spływem obszarowym. Ich podaż skutkuje znaczną produkcją biomasy szuwaru, a jego cykliczny rozkład, deponując się w mokradle przyspiesza jego wypływanie. Z zasilania biogenami mokradła, wynika też problem synantropizacji szaty roślinnej, obserwowany był w strefie ekotonowej, miejscami sztucznie wyznaczonej wygradzeniami poletek pastwisk (pastuchami elektrycznymi), gdzie szuwar trzcinowy, sąsiadujący z powierzchniami wypasu był zdominowany pokrzywą, z udziałem łopianu pajęczynowatego, trybuli leśnej. Wnikanie do szuwaru gatunków nitrofilnych, ruderalnych, negatywnie wpływa na mozaikę fitocenozy. W związku ze zidentyfikowanymi zagrożeniami w obszarze rezerwatu, zbiornik Mokradła Żegoockie wskazano do ochrony ścisłej, natomiast pozostałą część rezerwatu jak i jego otulinę, jeżeli zostanie przyjęta za niniejszym planem, do ochrony czynnej, ze względu na konieczność prowadzenia czynnych działań ochronnych.

Na podstawie prowadzonych badań, stwierdzono potrzebę zmiany granic rezerwatu i powiększenie jego powierzchni o ok. 2,82 ha przez włączenie do jego granic terenu wymoklisk (zgodnie z załącznikiem mapowym nr 4) jako integralnej części obszaru wodno-błotnego. Jest to podmokły obszar obejmujący mozaikę roślinności szuwarowej, błotnej i zalewowej (m.in. szuwarów niskich: turzycy zaostrej *Caricetum gracilis*, turzycy błotnej *Caricetum acutiformis*, szuwaru trzcinowego *Phragmitetum*, szuwaru mózgowego *Phalaridetum arundinaceae*, ziołorośli sitowych *Epilobio-Juncetum effusi*, zbiorowisk welonowych z kielisznikiem *Calystegio-Epilobietum hirsuti*), zróżnicowanie na niewielkiej przestrzeni sąsiadujących ze sobą mikrohabitatów, tworząc unikatowe warunki atrakcyjne do zasiedlania przez faunę (płazy, ornitofauna). Obszar ten jest siedliskiem łągowym dla cennego dla rezerwatu i nielicznego w skali regionu i kraju gatunku, jakim jest kropiatka. Ponadto jest to miejsce łągowe kszycy oraz żerowisko gęsi i kaczek. Teren ten jest też miejscem bytowania i rozrodu kumaka nizinnego. Jest cennym siedliskiem łągowym dla gatunków ptaków wodno-błotnych. Stwierdzono również konieczność wyznaczenia otuliny rezerwatu o powierzchni 33,8ha obejmującej dolinę Mokradel Żegoockich ograniczoną drogami gruntowymi. Celem utworzenia otuliny, będącej zlewnią bezpośrednią rezerwatu, jest zabezpieczenie ekstensywnych form użytkowania rolnego w jego bezpośrednim sąsiedztwie, korzystnych dla przedmiotów ochrony rezerwatu oraz walorów krajobrazowych. W zasięgu otuliny nie dopuszcza się lokowania składowisk obornika, zmiany form użytkowania na inny od dotychczasowego oraz preferuje się dobre praktyki rolnicze.

Wskazano potrzebę wprowadzenia zapisów do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, ponieważ zidentyfikowano zagrożenia zewnętrzne dla celu ochrony przyrody rezerwatu. Zagrożenia można ograniczyć lub wyeliminować poprzez wpisanie rezerwatu do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin i planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińskomazurskiego, jako obiektu chronionego prawem o zmienionych granicach (w przypadku uzyskania zgód od właścicieli na powiększenie rezerwatu) i z wyznaczonymi obszarami ochrony ścisłej i czynnej oraz z wyznaczoną otuliną (w przypadku jej wyznaczenia), o powierzchni 33.83 ha (postulowanej również w projekcie planu ochrony z 2004); oraz wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania